Повні й короткі форми прикметників

Урок. №83

Мета: познайомити із повними та короткими формами прикметників, учити визначати відмінок повних прикметників, знаходити прикметники в реченні, визначати стягнену та нестягнену форму повних прикметників; розуміти роль прикметників у досягненні точності й виразності мовлення; розвивати навички доречного вживання прикметників у власному мовленні; вчити розв'язувати тестові завдання на відповідність; обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати повагу до рідної мови, до традицій своєї країни.

Очікувані результати: учень/учениця розрізняє повні та короткі прикметники, визначає відмінок прикметника; знаходить прикметники в реченні; визначає стягнену та нестягнену форму повних прикметників; розуміє роль прикметників у досягненні точності й виразності мовлення; доречно вживає прикметники в діалогічному мовленні.

Організація класу

Всі сідайте тихо, діти, Домовляймось не шуміти, На уроці не дрімати, А старанно працювати.

Слово дня

_{Підручник}. Сторінка

Пригадуємо. Шукаємо відповіді на запитання

Що таке художній стиль?

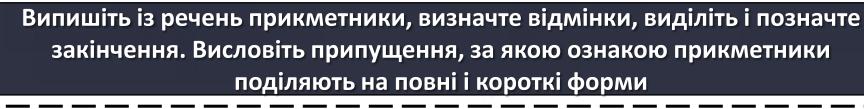
• Які є форми прикметників?

• У текстах яких стилів використовують повні і короткі форми прикметників?

Відповідно до запитань сформулюйте особисті цілі.

Підручник. Вправа

306

_{Підручник.} Сторінка

|1. Зеленеє жито, зелене, хорошії гості у мене. <mark>|</mark> Зеленеє жито ще й овес, тут зібрався рід наші Гувесь. 2. То чорна хмара наступає, то дрібен¦ дощик накрапає. 3. Нічка розсипала зіроньки і ^Іяснії. 4. Прощай, дівчинонько, серце коханеє,¦ прощайте кучері, личко рум'янеє. 5. Ой зійди, І зійди, ясен місяцю (Нар. творчість). 6. За синєє¦ небо, за жовте колосся боротися треба, щоб! краще жилося (Ф. Тишко). 7. Зоре моя вечірняя, зійди над горою (7і. Шевченко).

128

Перевір себе

підручник. Вправа

306

підручник. **Сторінка**

128

Зеленеє Зелене I Хорош<mark>ії</mark> Чорна Дрібен Яснії Коханеє Рум'янеє Ясен Синєє Жовте Вечірняя

ІЗеленеє − Н.в. Зелене – Н.в. Хорошії – Н.в. I Чорна — Н.в. Дрібен – Н.в. . į Яснії – Зн.в. ¹ Коханеє − Н.в. Рум'янеє – Н.в. . | Ясен – Н.в. ¹Синєє – Зн.в. Жовте – Зн.в. Вечірняя – Н.в.

ПОВНІ Й КОРОТКІ ФОРМИ ПРИКМЕТНИКІВ

В українській мові якісні прикметники мають повні та короткі форми. За всіма відмінками змінюються лише повні форми. Коротку та повну

нестягнену форми використовують лише в художньому (здебільшого в поезії) та розмовному стилях

мовлення.

Прикметники повної стягненої форми змінюються за родами, числами та відмінками: ясний, ясна, ясне, ясні, ясної, ясних; дрібна, дрібний, дрібне, дрібні, дрібну, дрібним.

Прикметники повної нестягненої форми властиві лише жіночому й середньому родам у формі називного і знахідного відмінків однини і множини: ясноє, яснеє, яснії; дрібная, дрібнеє.

Коротка форма прикметника також обмежена: ії виявляємо лише в називному і знахідному відмінках чоловічого роду. Наприклад: ясен, дрібен.

Підручник. Вправа

307

підручник. Сторінка 128-129

Визначте короткі й повні форми прикметників. У повних прикметників визначте стягнену й нестягнену форми. Доберіть спільнокореневі слова до виділеного. Яке фонетичне явище відбувається?

Підручник. Вправа

308

_{Підручник.} Сторінка 1. Без вірного друга великая туга. 2. Молодії чумаченьки, верніться додому. 3. Пливе човен води повен. 4. А в мого коня золотая грива, золотая грива, срібнії копита. 5. Ой не чорная хмара налітала, Не буйнії вітри війнули... (Нар. творчість). 6. Там яснії зорі і тихії квіти єднаються в дивній розмові (Леся Українка).

Підручник. Вправа

308

підручник. **Сторінка**

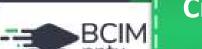
129

Перевір себе

Великая – повна нестягнена форма. Молодії – повна нестягнена форма. Повен – коротка форма. Золотая – повна нестягнена форма. Срібнії – повна нестягнена форма. Чорная – повна нестягнена форма. Буйнії – повна нестягнена форма. Яснії – повна нестягнена форма. Тихії – повна нестягнена форма.

Чумаченьки – чумак, чумакувати.

підручник. Вправа

309

_{Підручник.} Сторінка Виберіть одну з наведених у дужках форм. Обґрунтуйте доцільність вибору

1. Гей, брати! В кого серце (чистеє, чисте), руки (сильнії, 🖡 сильні), думка (чесная, чесна), — прокидайтеся! Сійте в головах думи (вольнії, вільні)... Сійте! (І. Франко). 2. (Чисте, чистеє) довкілля — запорука здоров'я людини. І 3. В Україні тривають військові навчання «(Чисте, І чистеє) небо-2022», у ході яких Україна спільно з іншими країнами відпрацьовує різнопланові повітряні маневри. 4. (Сильні, сильнії) дієслова (die starken Verben) — найскладніші дієслова в німецькій мові. 5. 12 серпня велозаїздом «(Вільні, вільнії) люди» |Мукачеві відзначать День молоді (3 інтернету).

Підручник. Вправа **309**

_{Підручник.} Сторінка

Перевір себе

1. Гей, брати! В кого серце **чистеє**, руки **сильнії**, думка І **чесная**, — прокидайтеся! Сійте в головах думи **вольнії**... Сійте! (І. Франко). 2. **Чисте** довкілля — запорука Іздоров'я людини. З. В Україні тривають військові навчання «**Чисте** небо-2022», у ході яких Україна спільно з іншими країнами відпрацьовує різнопланові повітряні маневри. 4. **Сильні** дієслова (die starken Verben) — найскладніші дієслова в німецькій мові. 5. 12 серпня велозаїздом «Вільні люди» в Мукачеві відзначать День молоді (3 інтернету).

Доберіть за зразком усі можливі форми прикметників

Зразок. Славний — славен, славная, славнеє, славнії.

Дрібний, повний, срібний.

Підручник. Вправа

310

підручник. Сторінка Дрібний— дрібен, дрібная, дрібнеє, дрібнії. Повний— повен, повная, повнеє, повнії. Срібний— срібен, срібная, срібнеє, срібнії.

Закріплення вивченого

Форма прикметника

Прикметники

1 коротка форма

2 повна стягнена

3 повна нестягнена

А гарна, червона, зелена

Б синії, веселії, повнії

В славен, розумні, рожевая

Г срібен, чесен, ясен

¦1. Г; 2. А; 3. Б.

- Який вид роботи вам найбільше сподобався?
- Що нового ви дізналися сьогодні на уроці?
- Де можна використати здобуті знання?

Пояснення домашнього завдання

Підручник, с. 130, впр. 311 (І, ІІ, ІІІ на вибір).

